

Posudek na bakalářskou práci Ondřeje Vítů
Hinduismus a architektura
(Hinduism and architecture)
ÚJCA, FFUK, Praha 2011, 56 stran

Ve své bakalářské práci se student hindštiny Ondřej Vítů věnuje indické architektuře, tak jak se vyvíjela od vzniku zdejší známé civilizace až do raného středověku. Srozumitelným hraničním bodem se zdá být období, kdy se území severní Indie ocitlo pod nadvládou islámu, která zásadním způsobem změnila nejen historický vývoj celého subkontinentu, ale pochopitelně také náboženskou realitu a spolu s ní i umělecké vyjadřování. Současně by však bylo dobré mít na paměti, že s příchodem islámu do Indie hinduistické umění včetně architektury zdaleka nekončí, v nejvíce exponovaných oblastech snad prožívá jakousi dočasnou stagnaci, jinde se ovšem nadále vyvíjí, třeba i velmi pozoruhodně pod vlivem cizích uměleckých prostředků či ve vzájemné obohacující interakci s nimi. Autor se tedy snaží pokrýt období delší než 2000 let, což je zajisté úkol nelehký. Logicky s sebou nese vysoké odborné nároky, nezbytně předpokládá výbornou schopnost generalizovat a současně mít dosti rozsáhlý historický přehled. Nutnou podmínkou podobné práce se zdá být dobré teoretické zázemí a předpokládá se i znalost architektonického vývoje v jiných geografických oblastech.

Ondřej Vítů se rozhodl strukturovat svou práci chronologicky. Zvolený přístup víceméně dodržuje až do poloviny 1. tisíciletí, kdy se po rozpadu říše Guptovců dosud spíše homogenní prostředí výrazně diferencovalo a jeho jednotlivé oblasti začaly nabývat pozdějších specifických charakteristik. Právě na vývoj v nich se autor soustředí v celé druhé polovině své práce. Jedná se o přístup klasický, osvědčený, ovšem jako takový pramálo nápaditý. V úvodu práce proto, zdá se mi, chybí teoretická úvaha nad různými možnostmi strukturační a jejich následná kritická reflexe.

Třebaže si autor klade za cíl vystihnout architektonický vývoj, výsledkem jeho snahy je vlastně pouze výčet nejvýznamnějších památek daného období či regionu. Jakým způsobem díla vyjadřují hinduistické náboženské představy a reflektují dobové náboženské prožívání, se z textu nedozvíme, byť se o to autor podle svých slov snaží. Ostatně skoro všechny plány, které si stanovuje v úvodu své práce, jako by v samotném textu ignoroval – na místo pojmenování základních rysů architektury daného období, hledání obecných vývojových tendencí či společných charakteristik konkrétní geografické oblasti a na místo objevování vztahu mezi náboženstvím a architekturou se celá práce omezuje na stereotypní a velmi nudný popis historických památek. Ten jako by navíc občas vypadl z turistického bedekru, jindy zas ze seriózní práce o architektuře, a to aniž by Vítů nabídl vodítko v podobě odkazu na literaturu, aby bylo zřejmé, odkud daný popis přejímá. Jedná se o zcela zásadní nedostatek, protože bez těchto odkazů působí dané popisy, jako by byly výsledkem autorova vlastního pozorování. Je tomu skutečně tak?

Nedostatečná práce s odbornou literaturou se zdá být hlavním nedostatkem. Soudě podle nečetných citací a odkazů, autor čerpal prakticky jen ze dvou publikací (Huntington, Harle). Také seznam použité literatury působí dosti chudým dojmem, požadavky na bakalářskou práci by měly být, domnívám se, poněkud vyšší. Nerad bych vznesl falešné obvinění, ale přesto ve mně klíčí podezření, že jsou četné pasáže pouhým překladem cizího textu, alespoň soudě podle výrazných stylistických rozdílů. Z čistě formálního pohledu je v této souvislosti také jasným nedostatkem obrazová příloha práce – i zde chybí odkaz na zdroj, nebo jsou snad všechny fotografie dílem autora?

Zásadní výtka, především je-li adresována studentu indického jazyka, spočívá v chybných prepisech indických slov – toponym i reálií. V textu této bakalářské práce je navíc tento prapodivný mix (z angličtiny – riši, prithiví; chybný český přepis – Mahabhárata,

Nárasimha) natolik frekventovaný, že ho nelze považovat za nic jiného než lajdáctví. Součástí práce zabývající se architekturou by rovněž měl být slovníček technických a odborných termínů nebo by alespoň vždy měly být vysvětleny v poznámce.

Vzhledem ke zmíněným nedostatkům práce bych autorovi upřímně doporučil její kompletní přepracování. Cítí-li ale, že je takový úkol nad jeho síly, práci bych přijal k obhajobě, ovšem pouze s hodnocením dobře.

V Praze 29.1.2011

Zdeněk Štípl

